

Co chce vlastně Bůh?

Žalm 36: *Tak zní vzpurný výrok svévolníka: "Nemám v srdci místo pro strach z Boha." A to do očí mu říká. Lichotí si ve svých očích, a tak bude shledán vinným, hodným nenávisti. Slova jeho úst jsou ničemná a lstivá, přestal jednat rozumně a dobře. Vymýšlí si na svém lůžku ničemnosti, postavil se na nedobrou cestu, neštítí se zlého.*

Tvoje milosrdenství, Hospodine, sahá až k nebi, tvoje věrnost se dotýká mraků. Tvoje spravedlnost je jak mocné horstvo, propastná tůň nezměrná jsou tvoje soudy; zachraňuješ lidi i dobytek, Hospodine. Jak vzácný skvost je tvé milosrdenství, Bože! Lidé se utíkají do stínu tvých křídel. Osvěžují se tím nejučnejším z tvého domu, z potoka svých rozkoší jim napít dáváš. U tebe je pramen žití, když ty jsi nám světlem, spatřujeme světlo.

Uchovej své milosrdenství těm, kdo tě znají, a svou spravedlnost těm, kdo mají přímé srdce. Kéž na mě nevtrhne zpupná noha, ruka svévolných kéž ze mne neučiní štvance! Ano, pachatelé ničemností padli, jsou sraženi, nejsou schopni povstat.

Mt 5,8: *Blahoslavení, kdo mají čisté srdce, neboť oni uzří Boha.*

Co nás v životě potká, to si člověk moc nevybírání, ale trochu je na něm, s jako výbavou do toho půjde. Biblická písnička stará snad dva a půl tisíce let nabízí jako ilustraci dva lidi: člověka přímého srdce, který zná Boha, a člověka, který žije podle své vůle, nikoli podle té Boží.

Podle své vůle žijeme všichni, jak bychom to jinak dělali? V kritické situaci, která mě potká, si na všechny pokyny a rady, které jsem kdy dostal, asi ani nevzpomenu (navíc jich bylo tolik a často i protichůdných) a stejně to zas bude na mně. Ale podstatné je, jestli se v tom, co udělám, nějak ozývá i to, co chce Bůh.

S tím si ten, koho starý žalm označuje slovem svévolník nebo bezbožník, hlavu neláme: pro tuhle starost v srdci místo nemám, říká. Pak v té písničce následuje stručný výčet, co takový člověk dělá. Předně si sám sebe hodně cení („lichotí si ve svých očích“). Kdo o sobě má hodně vysoké mínění, nejspíš si o to méně cení těch druhých. Ve svých očích nad nimi vyniká. Ale aby vynikal i v těch jejich, k tomu musí

vyvinout jakési úsilí: a tak jsou slova jeho úst ničemná a lstivá. Celé je to nerozumné a až ho to šírá, takže ani nespí a už i na lůžku vymýšlí ničemnosti, jak dosáhnout svého, a neštítí se zlého. Anebo na sebe ani nemusí být kdovíjak pyšný, stačí, že nemá komu věřit nebo to nedokáže a je tou nedůvěrou odkázán zas jen na sebe. Slova ničemná a lstivá ani nemusí vymýšlet, vždycky se najde někdo, kdo mu je napoví či pošle, a on je jen zopakuje a usíná s nimi a neštítí se zlého.

Dál to ta písnička nerozvádí. A o tom druhém, o člověku přímého srdce, neprozrazuje už vůbec nic, takže netušíme, o čem na lůžku přemítá on, co dělá přes den a jak smýšlí sám o sobě. Slyšíme o něm jen to, že má přímé srdce a zná Boha.

Tihle dva tu zastupují náš svět a my s nimi. Na jednom konci stojí člověk přímého srdce, na druhém najdete svévolníka. A já moc nevím, kde v tom prostoru vlastně stojím já. Bezbožnému svévolníkovi blízko být rozhodně nechci, jenže upřímně řečeno k ideálu toho druhého, jenž má přímé srdce, jen tak snadno nedosáhnou, a tak jsem asi někde mezi. Rozhoduju se podle své vůle – no to my všichni – a vím, že pokaždé a vždycky znovu bude záležet na tom, jestli se v těch rozhodnutích a činech nějak ozve a odrazí i to, co chce Bůh.

A jsme u toho hlavního: co chce vlastně Bůh? O tom se toho i v tak stručné písničce říká docela dost, ale příkazy a zákazy tam nehledejte. „Tvoje milosrdenství, Hospodine, sahá až k nebi, tvoje věrnost se dotýká mraků. Tvoje spravedlnost je jak mocné horstvo, propastná tůň nezměrná jsou tvoje soudy; zachraňuješ lidi i dobytek, Hospodine. Jak vzácný skvost je tvé milosrdenství, Bože!“ Boží vůli stručně vystihuje pětice slov: milosrdenství, věrnost, spravedlnost, soud a záchrana.

II.

Asi to není náhoda, jak se ti dva vyjadřují o Bohu. Když se řekne Bůh, člověk přímého srdce za tím slovem slyší tohle: milosrdenství, věrnost, spravedlnost, soud a záchrana. Zato tamten sebejistý na tahle slova moc nedá, bere to odjinud a rovnou začne o strachu, ale hned se kasá, že ten on nemá. (To se tak říká, ale ruku do ohně bych za něj nedal.) Když slyší slovo Bůh, asi se mu vybaví povinnosti a trest, a proto i ten strach. Možná mu někdo víru v Boha naservíroval právě takhle, výhruzně, a on z toho chce ven.

„Už jsem dospělý, a tak se Boha nebojím,“ povídá ten sebejistý a nešťtí se zlého a lstivých a ničemných slov. Lidi jsou na něj krátcí, tak mu to možná projde, ale před Bohem bude shledán vinným a hodným nenávisi. O tom druhém se tu říká, že má přímé srdce a zná Boha, a ono to znamená, že věří, že je zachráněn, a ví, komu za to vděčí. A když mluví o životě, neuslyšíte nic o strachu, nýbrž to, že se mu dostalo odpočinku ve stínu Božích křídel a osvěžení tím nejlepším a dostal i nabídku, že si může zavdat z potoka rozkoší. Přitom i on by mohl mluvit o strachu, nemá-li víra chutnat jak přeslazená limonáda, co nakonec nezažene žízeň, nýbrž vás: mohl by přiznat, že má strach, aby se nepřipravil o Boží přítomnost a přízeň, aby sobě ani druhým nedusal po pravdě a nezhasínal jim naději, a že má trochu strach, co bude, protože to nevíme. „Bázeň Boží“ se tomu říkalo: nic lepšího než tvé milosrdenství neznám, Bože, a nerad bych přišel o tvou spravedlnost a věrnost, jež se nad námi klene ve dne v noci.

Bázeň Boží není strach, nýbrž hledání světla pro životní cestu. Patří k tomu víra, že Bůh zachraňuje a že nám v Kristu vzešlo a svítí slunce spravedlnosti, a patří k tomu vděčnost, že nás Bůh osvěžuje tím nejlepším a chrání nás a i rozkoší nám dopřává. „Na tohle já v srdci místo nemám,“ řekl na to svévolník a šel kout pikle a jestli neumřel, kuje je tam dodnes. Žalmista, co složil tuto píseň, by nejspíš podotkl, že to už ale není život. Čím si to srdce tak zanesl, že už se mu do něj nevejde pramen žití? Zatáhl si v duši rolety, aby ho to neoslňovalo, a asi by je rád ničemně a lstivě zatáhl i vám.

III.

„Když ty jsi nám světlem, spatřujeme světlo.“ To se ví, že cílem není jenom spatřit světlo, tak jako není pro řidiče na křižovatce životním cílem spatřit zelenou: to je teprv startovní signál pro další cestu a teď se začne teprv něco dít. Mám nějaké zkušenosti, měl bych znát milion předpisů, ale i kdybych to všechno splnil, copak vím, co a jak udělají ti druzí a do jakých situací se dostaneme? Někdy se člověk musí rozhodovat rychle a neví (ani v tu chvíli ani potom), jestli to bylo dobře.

„Když ty jsi nám světlem, Bože, spatřujeme světlo“ a já v tom světle asi zahlédnu, že i já jsem shledán vinným a hodným Boží nenávisi, ale Hospodin našťtí zachraňuje lidi i dobytek. Jak vzácný

skvost je tvé milosrdenství, Bože! („Na to já nemám čas ani dost místa v srdci,“ povídá na to ten, co je mrtvý zaživa. Škoda.)

Písnička k tomu na závěr ještě připojuje cosi jako posláni a požehnáni: Uchovej, Bože, své milosrdenství a svou spravedlnost těm, kdo tě znají. Kéž vám neublíží ničemníci a lháři – nebojte se jich, protože před Hospodinem už pachatelé ničemností padlí, a když je vám Hospodin světlem, uvidíte to taky. Pozorně se v tom Božím posvícení dívejte a ukažte i jiným, jak vzácný skvost je Hospodinovo milosrdenství: není levné, nedá se vynutit ani vytunelovat, a lidem, kteří si před ním v duši nezhasli, je k dispozici.

posláni s požehnáni

Kéž by se pro bohatství Boží slávy ve vás jeho Duchem posílil a upevnil ‚vnitřní člověk‘, kéž by Kristus skrze víru přebýval ve vašich srdcích, abyste zakořenění a zakotvení v lásce mohli spolu s ostatními poznat Kristovu lásku, která přesahuje každé poznání. (podle Ef 3)

Tvoje milosrdenství, Hospodine, sahá až k nebi, tvoje věrnost se dotýká mraků. Tvoje spravedlnost je jak mocné horstvo, propastná tuň nezměrná jsou tvoje soudy; zachraňuješ lidi i dobytek. Jak vzácný skvost je tvé milosrdenství, Bože!

Lidi, hledejte bezpečí a novou sílu ve stínu Božího milosrdenství. Osvěžujte se tím nejlepším, co nám Bůh dává, a pijte z potoka rozkoší, jež nám dopřává. Vždyť u něj je pramen žití a je-li nám Bůh a jeho vůle světlem, spatřujeme, co potmě nebylo znát.

Milost našeho Pána Ježíše Krista, láska Boží a přítomnost Ducha svatého budiž se všemi vámi. Amen.